

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2023. gada 14. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pants – *Ne bis in idem* princips – Pirmā procesa, kas uzsākts par valsts tiesību aktu azartspēļu jomā pārkāpumu, galīga pabeigšana – Krimināltiesiska rakstura administratīvs sods, kas par tiem pašiem nodarījumiem uzlikts saistībā ar citas šī tiesību akta normas pārkāpumu – Pirmais process, kas izbeigts izdarītā pārkāpuma nepareizas juridiskās kvalifikācijas dēļ

Lietā C-55/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landesverwaltungsgericht Vorarlberg* (Forarlbergas federālās zemes Administratīvā tiesa, Austrija) iesniegusi ar 2022. gada 18. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 28. janvārī, tiesvedībā

NK

pret

Bezirkshauptmannschaft Feldkirch,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*] (referents), tiesneši A. Kumins [*A. Kumin*] un I. Ziemele,

ģenerālvokāts: E. M. Kolins [A. M. Collins],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- Austrijas valdības vārdā – *J. Schmoll* un *C. Leeb*, pārstāves,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *S. Grünheid* un *M. Wasmeier*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 50. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp NK un *Bezirkshauptmannschaft Feldkirch* (Feldkirchas iecirkņa administratīvā iestāde, Austrija) par administratīvajiem sodiem, ko pēdējā minētā ir uzlikusi NK par Austrijas tiesību aktu azartspēļu jomā pārkāpumiem.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 1989. gada 21. decembra *Glücksspielgesetz* (Azartspēļu likums) (*BGBL*. 620/1989), tā redakcijā, kas piemērojama pamatlīetas faktiem (turpmāk tekstā – “*GSpG*”), 2. pantā “Loterijas” ir paredzēts:

“(1) Loterijas ir azartspēles:

1. kuras rīko, organizē, piedāvā vai dara pieejamas komersants;
2. par kurām spēlētāji vai citas personas veic maksājumu naudā (likmi) saistībā ar dalību spēlē; un
3. no kurām komersants, spēlētāji vai citas personas sagaida maksājumu naudā (peļņu).

(2) Komersants ir persona, kas neatkarīgi veic pastāvīgu darbību, lai gūtu ieņēmumus no azartspēļu organizēšanas, pat ja šī darbība nav paredzēta, lai saņemtu peļņu.

Kad vairākas personas, noslēdzot savā starpā vienošanos, konkrētā vietā piedāvā daļējus pakalpojumus azartspēļu organizēšanai ar maksājumiem naudā 1. punkta 2. un 3. apakšpunkta izpratnē, visas personas, kas tieši piedalās azartspēļu organizēšanā, tiek uzskatītas par komersantiem, pat ja tām nav nodoma gūt ieņēmumus un tās vienīgi piedalās azartspēļu rīkošanā, organizēšanā vai piedāvāšanā.

[..]

(4) Aizliegtas loterijas ir loterijas, par kurām, pamatojoties uz šo federālo likumu, nav izsniegta koncesija vai atļauja un kuras nav izslēgtas no 4. pantā paredzētā federatīvās valsts azartspēļu monopola.”

4 *GSpG* 52. pantā “Noteikumi par administratīvajiem sodiem” ir paredzēts:

“(1) Administratīvu pārkāpumu, kas sodāms ar administratīvas iestādes uzliktu naudas sodu līdz [...] 60 000 EUR [...], ir izdarījusi:

1. persona, kas dalības valsts teritorijā nolūkā kā uzņēmējs rīko, organizē vai dara pieejamas
2. panta 4. punkta izpratnē aizliegtās loterijas vai piedalās tajās kā uzņēmējs 2. panta 2. punkta izpratnē;

[..].

(2) Par 1. punkta 1. apakšpunktā paredzēto pārkāpumu, izmantojot ne vairāk kā trīs azartspēļu automātus vai citus tiesiskajam regulējumam pretējus objektus, par katra azartspēļu automāta vai cita tiesiskajam regulējumam pretēja objekta izmantošanu uzliek naudas sodu no 1000 līdz 10 000 EUR pirmā pārkāpuma gadījumā vai no 3000 līdz 30 000 EUR, ja pārkāpums tiek izdarīts atkārtoti vienu vai vairākas reizes; ja pārkāpums ir izdarīts vairāk nekā ar trim azartspēļu automātiem vai citiem tiesiskajam regulējumam pretējiem objektiem, par katra azartspēļu automāta vai cita tiesiskajam regulējumam pretēja objekta izmantošanu uzliek naudas sodu no 3000 līdz 30 000 EUR pirmā pārkāpuma gadījumā vai naudas sodu no 6000 līdz 60 000 EUR atkārtota pārkāpuma gadījumā.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

5 NK ir uzņēmuma telpu ar nosaukumu “I” apsaimniekotājs.

6 2017. gada 29. decembrī veiktajā pārbaudē šajā uzņēmumā tika konstatēts, ka tajā ir uzstādīti četri funkcionējoši azartspēļu automāti, lai gan to izmantošanai nebija izsniegta neviena licence.

7 Ar 2018. gada 19. februāra lēmumu Feldkirhas iecirkņa administratīvā iestāde NK piemēroja administratīvu sodu, ko veido četri naudas sodi kopā ar naudas sodus aizstājošiem brīvības atņemšanas sodiem par *GSpG* 52. panta 1. punkta 1. apakšpunkta trešā tiesiskā sastāva, lasot to kopsakarā ar tā 2. panta 2. un 4. punktu, kā arī ar tā 4. pantu, pārkāpumiem, jo viņš kā uzņēmuma I telpu apsaimniekotājs uzņēmēja statusā esot darījis pieejamas azartspēles aizliegtu loteriju veidā.

8 Ar 2018. gada 13. augusta nolēmumu *Landesverwaltungsgericht Vorarlberg* (Forarlbergas federālās zemes Administratīvā tiesa, Austrija), kas šajā gadījumā ir iesniedzējtiesa, atcēla 2018. gada 19. februāra lēmumu un izbeidza procesu, pamatojoties uz to, ka, balstoties uz konstatētajiem faktiem, NK nebija darījis pieejamas azartspēles *GSpG* 52. panta 1. punkta 1. apakšpunkta trešā tiesiskā sastāva izpratnē, bet gan rīkojis šādas spēles šī 52. panta 1. punkta 1. apakšpunkta pirmā tiesiskā sastāva izpratnē. Šī tiesa uzskata, ka Feldkirhas iecirkņa administratīvā iestādes lēmuma grozīšana tādējādi, ka NK kā uzņēmuma “I” telpu apsaimniekotājam ir jāatbild par aizliegto spēļu rīkošanu, nozīmētu “nepieļaujamu pārkāpuma aizstāšanu”.

9 Ne Feldkirhas iecirkņa administratīvā iestāde, ne *Bundesminister für Finanzen* (federālais finanšu ministrs, Austrija) par 2018. gada 13. augusta nolēmumu neiesniedza revīzijas sūdzību, lai gan tām bija juridiskas pilnvaras to darīt.

- 10 Ar 2018. gada 30. novembra nolēmumu Feldkirhas iecirkņa administratīvā iestāde piemēroja administratīvu sodu, ko veido četri naudas sodi kopā ar naudas sodus aizstājošiem brīvības atņemšanas sodiem par *GSpG* 52. panta 1. punkta 1. apakšpunkta pirmā tiesiskā sastāva, lasot to kopsakarā ar tā 2. panta 2. un 4. punktu, kā arī 4. pantu, pārkāpumu, jo viņš kā azartspēļu automātu īpašnieks un kā uzņēmuma "I" telpu apsaimniekotājs 2017. gada 29. decembrī minētajās uzņēmuma telpās esot rīkojis azartspēles aizliegtu loteriju veidā.
- 11 Ar 2019. gada 4. jūlija nolēmumu iesniedzējtiesa nolēma atcelt 2018. gada 30. novembra nolēmumu. Tā norādīja, ka Feldkirhas iecirkņa administratīvā iestāde atkārtoti ir sodījusi NK par tiem pašiem nodarījumiem, kas izdarīti tajā pašā vietā un tajā pašā laikā, attiecībā uz tiem vienkārši veicot citu juridisko kvalifikāciju. Šī tiesa uzskata, ka runa ir par dubultu vai vairākkārtēju sodīšanu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 7. protokola 4. panta 1. punkta izpratnē. Līdz ar to tā uzskatīja, ka šis pēdējais lēmums ir jāatceļ un administratīvā pārkāpuma process ir jāizbeidz.
- 12 Feldkirhas iecirkņa administratīvā iestāde par 2019. gada 4. jūlija nolēmumu vērsās *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) ar revīzijas sūdzību.
- 13 Ar 2021. gada 14. jūnija nolēmumu *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa) atcēla 2019. gada 4. jūlija nolēmumu, pamatojoties uz to, ka kriminālprocesa galīga izbeigšana ar 2018. gada 13. augusta lēmumu neliedz turpināt uzsākto kriminālprocesu, lai konstatētu *GSpG* 52. panta 1. punkta 1. apakšpunktā minētā pirmā inkriminētā nodarījuma izdarīšanu un tādējādi sodītu NK par šo pēdējo noziedzīgo nodarījumu.
- 14 Iesniedzējtiesa, kurai pēc 2021. gada 14. jūnija nolēmuma no jauna ir jāizskata lieta, precizē, ka saskaņā ar *Verwaltungsgerichtshofgesetz* (Augstākās administratīvās tiesas likums) 63. panta 1. punktu tai principā ir saistoša *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa) veiktā juridiskā analīze, bet atbilstoši pēdējās minētās judikatūrai šis pienākums nav piemērojams, ja pēc *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēmuma Tiesa pieņem atšķirīgu nolēmumu.
- 15 Iesniedzējtiesa šaubās par to, vai Hartas 50. pants nepieļauj jaunu kriminālvajāšanu, ja saskaņā ar *GSpG* uzsāktais kriminālprocess – par tiem pašiem nodarījumiem, kas ir šīs jaunās kriminālvajāšanas priekšmets, bet saskaņā ar citu *GSpG* normu – ir pabeigts pēc lietas izskatīšanas mutvārdos un pierādījumu iegūšanas.
- 16 Runājot par Hartas piemērojamību, iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka tad, ja dalībvalsts atsaucas uz primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, lai pamatotu tiesību aktus, kas var radīt šķēršļus pakalpojumu sniegšanas brīvībai, šis pamatojums ir jāinterpretē, ņemot vērā Savienības tiesību vispārējos principus un it īpaši Hartā garantētās pamattiesības.
- 17 Turpinājumā tā, pamatojoties it īpaši uz 2014. gada 30. aprīļa spriedumu *Pfleger* u.c. (C-390/12, EU:C:2014:281, 35. un 36. punkts), kas pasludināts pēc Austrijas tiesas, kurai arī bija jāpiemēro Austrijas tiesību akti azartspēļu jomā, lūguma, tā norāda, ka dalībvalsts atsaukšanās uz Savienības tiesībās paredzētajiem izņēmumiem, lai pamatotu LESD garantētas pamatbrīvības ierobežojumu, ir jāuzskata par "Savienības tiesību īstenošanu" Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.
- 18 Visbeidzot, tā norāda, ka Eiropas Savienības pilsoņi ir NK apsaimniekotā uzņēmuma klienti un ka šī uzņēmuma darbinieks ir Bulgārijas Republikas, tātad citas dalībvalsts, valstspiederīgais.

- 19 Runājot par *ne bis in idem* principu, iesniedzējtiesa vispirms atgādina, ka šis princips ir nostiprināts ne tikai Hartas 50. pantā, bet tostarp arī Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām (OV 2000, L 239, 19. lpp.), kura parakstīta Šengēnā 1990. gada 19. jūnijā un stājusies spēkā 1995. gada 26. martā (turpmāk tekstā – “KĪŠN”), 54. pantā.
- 20 Turpinājumā tā norāda, ka 2006. gada 9. marta spriedumā *Van Esbroeck* (C-436/04, EU:C:2006:165, 27. un nākamie punkti) Tiesa ir norādījusi, ka KĪŠN 54. pants, kurā izmantota vārdkopa “tas pats nodarījums”, attiecas vienīgi uz attiecīgo nodarījumu esamību, nevis uz to juridisko kvalifikāciju.
- 21 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka 2018. gada 20. marta spriedumā *Garlsson Real Estate u.c.* (C-537/16, EU:C:2018:193, 37. un 38. punkts) Tiesa ir precizējusi, ka atbilstošais kritērijs, pēc kura var tikt izvērtēts, vai ir noticis tas pats nodarījums, ir identisku faktisko apstākļu konstatēšana, ar to saprotot savstarpēji nešķiramu konkrētu apstākļu kopumu, uz kā pamata attiecīgā persona ar spēkā stājušos spriedumu ir attaisnota vai notiesāta, un ka faktu un aizsargāto interešu juridiskajai kvalifikācijai valsts tiesībās nav izšķirošas nozīmes, lai konstatētu, ka nodarījums ir tas pats, jo ar Hartas 50. pantu sniegtās aizsardzības tvērums dažādās dalībvalstīs nevar būt atšķirīgs.
- 22 Visbeidzot Tiesa 2016. gada 29. jūnija spriedumā *Kossowski* (C-486/14, EU:C:2016:483) ir izklāstījusi: lai noteiktu, vai tāds lēmums, kāds tai ir jāizvērtē, ir uzskatāms par lēmumu, ar kuru attiecībā uz personu ir ticis taisīts galīgais tiesas spriedums KĪŠN 54. panta izpratnē, ir jāpārlicinās, ka šis lēmums ir ticis pieņemts pēc tam, kad lieta ir tikusi izskatīta pēc būtības.
- 23 Attiecībā uz tajā izskatāmo lietu iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka nav jāpārbauda, vai tā ir pamatoti pabeigusi pirmo procesu, jo šis process ir galīgi pabeigts.
- 24 Turpinājumā tā precizē, ka principā pirmais kriminālprocess, kura laikā tika izmeklēti fakti, noslēdzās ar prasītāja pamatlietā attaisnošanu un ka otrais kriminālprocess attiecas uz tiem pašiem faktiem. Tā uzskata, ka dubultās sodīšanas aizliegums ir piemērojams neatkarīgi no šo faktu juridiskās kvalifikācijas un ka līdz ar to Hartas 50. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj jaunu NK notiesāšanu, lai arī pirmajā – attaisnojošajā – lēmumā ir norādīts, ka attiecīgās spēles ir aizliegtas azartspēles. Tomēr, ņemot vērā šo pēdējo minēto apstākli, šī interpretācija tai nešķiet tik acīmredzama, ka tā nerada nekādas šaubas.
- 25 Šādos apstākļos *Landesverwaltungsgericht Vorarlberg* (Forarlbergas federālās zemes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [*ne*] *bis in idem* princips, kā tas ir garantēts Hartas 50. pantā, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts kompetentā administratīvā tiesībsargājošā iestāde nedrīkst uzlikt personai naudas sodu par tiesību normas azartspēļu jomā pārkāpumu, ja iepriekš pret to pašu personu par citas tiesību normas azartspēļu jomā (vai vispārīgāk: tās pašas tiesību jomas tiesību normas) pārkāpumu veikts administratīvā pārkāpuma process, kura pamatā bija tie paši fakti, pēc lietas izskatīšanas mutvārdos un pierādījumu iegūšanas ir ticis izbeigts ar galīgu spēku?”

Par Tiesas kompetenci

- 26 Gan Austrijas valdība, gan Komisija norāda uz Tiesas kompetences neesamību, pamatojoties uz to, ka iesniedzējtiesa neesot nedz pietiekami konkrēti norādījusi, kādā mērā attiecīgās valsts tiesību normas ir tikušas pieņemtas, lai īstenotu Savienības tiesības, nedz arī, kādā veidā, neraugoties uz tā absolūti iekšējo raksturu, tajā izskatāmais strīds ir saistīts ar Savienības tiesību normām par pamatbrīvībām, kas prasīto prejudiciālo interpretāciju padara nepieciešamu šī strīda atrisināšanai.
- 27 Hartas 51. panta 1. punktā ir noteikts, ka tās normas dalībvalstīm ir piemērojamas tikai tad, ja dalībvalstis piemēro Savienības tiesību aktus.
- 28 Šajā ziņā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir piemērojamas visās situācijās, kuras reglamentē Savienības tiesības, taču ne ārpus šādām situācijām. Šajā ziņā Tiesa jau ir atgādinājusi, ka tā no Hartas skatpunkta nevar novērtēt tādu valsts tiesisko regulējumu, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Turpretim, ja šāds tiesiskais regulējums ietilpst šo tiesību piemērošanas jomā, ja ir ierosināta prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, Tiesai ir jāsniedz visi nepieciešamie interpretācijas elementi, lai valsts tiesa varētu izvērtēt šā regulējuma saderību ar pamattiesībām, kuru ievērošanu tā garantē (spriedumi, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 19. punkts, kā arī 2022. gada 5. maijs, *BPC Lux 2* u.c., C-83/20, EU:C:2022:346, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 29 Tiesa ir arī nospriedusi, ka tad, ja atklājas, ka valsts tiesiskais regulējums var radīt šķēršļus vienas vai vairāku Līgumā garantēto pamatbrīvību īstenošanai, tam Savienības tiesībās paredzētos izņēmumus, lai pamatotu šo šķērslī, var piemērot tikai, ciktāl tas atbilst pamattiesībām, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa. Šis pienākums nodrošināt atbilstību pamattiesībām acīmredzami ietilpst Savienības tiesību un līdz ar to Hartas piemērošanas jomā. Tādējādi Savienības tiesībās paredzēto izņēmumu izmantošana no dalībvalsts puses, lai pamatotu Līgumā garantētas pamatbrīvības šķērslī, jāuzskata par "Savienības tiesību īstenošanu" Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2014. gada 30. aprīlis, *Pfleger* u.c., C-390/12, EU:C:2014:281, 36. punkts).
- 30 Turklāt Tiesa jau ir nospriedusi, ka pakalpojumi, kurus vienā dalībvalstī reģistrēts pakalpojumu sniedzējs, neatstājot savu reģistrācijas dalībvalsti, sniedz citā dalībvalstī reģistrētam pakalpojumu saņēmējam, ir uzskatāmi par pārrobežu pakalpojumu sniegšanu LESD 56. panta izpratnē (spriedumi, 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c., C-98/14, EU:C:2015:386, 26. punkts, un 2020. gada 3. decembris, *BONVER WIN*, C-311/19, EU:C:2020:981, 19. punkts).
- 31 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzskata, ka Hartas 50. pants ir piemērojams, jo saskaņā ar 2014. gada 30. aprīļa spriedumu *Pfleger* u.c. (C-390/12, EU:C:2014:281, 35. un 36. punkts), kas pasludināts pēc Austrijas tiesas, kurai arī bija jāpiemēro Austrijas tiesību aktus azartspēļu jomā, lūguma, šie tiesību akti var radīt šķēršļus LESD 56. pantā garantētās pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanai. Iesniedzējtiesa turklāt ir norādījusi, ka NK [uzņēmuma], kas reģistrēts *Landesverwaltungsgericht Vorarlberg* (Forarlbergas federālās zemes Administratīvā tiesa) jurisdikcijā Austrijā un atrodas tikai 40 km attālumā no Vācijas robežas, klienti ir Savienības pilsoņi, proti, citu dalībvalstu, nevis Austrijas Republikas pilsoņi.
- 32 Šādos apstākļos jākonstatē, ka Tiesai ir kompetence izskatīt šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par pieņemamību

- 33 Austrijas valdība uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jānoraida kā nepieņemams, jo tas neļauj noteikt ne tās valsts tiesību normas, uz kurām iesniedzējtiesa konkrēti atsaucas, ne to, kādā mērā tai, ņemot vērā šādas tiesību normas, rodas jautājums par Savienības tiesību interpretāciju. Komisija savukārt uzskata, ka šis lūgums ir nepieņemams, jo šajā gadījumā trūkst faktisko un tiesisko apstākļu, kas nepieciešami, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz prejudiciālo jautājumu un pierādītu jautājuma nozīmīgumu strīda atrisināšanai.
- 34 Šajā ziņā jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktās sadarbības starp Tiesu un valstu tiesām ietvaros tikai valsts tiesai, kura izskata strīdu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, jāizvērtē gan prejudiciālā nolēmuma nepieciešamība, lai tā varētu pieņemt nolēmumu lietā, gan to jautājumu atbilstība, kurus tā uzdod Tiesai. Tādēļ, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jālemj (spriedums, 2022. gada 5. maijs, *Universiteit Antwerpen* u.c., C-265/20, EU:C:2022:361, 22. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 35 No minētā izriet, ka jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu kontekstā un kuru pareizība Tiesai nav jāpārbauda, ir atbilstīgi. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlietas priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2022. gada 5. maijs, *Universiteit Antwerpen* u.c., C-265/20, EU:C:2022:361, 23. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 36 Tādējādi, lai gan lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pamats prejudiciālā nolēmuma tiesvedībai Tiesā, tomēr ir nepieciešams, lai valsts tiesa tajā skaidri norādītu faktiskos apstākļus un tiesisko regulējumu, kurā pamatlieta iekļaujas, un sniegtu vismaz minimālu skaidrojumu par iemesliem, kāpēc ir izvēlētas Savienības tiesību normas, kuru interpretāciju tā lūdz, kā arī par saikni, kuru tā ir konstatējusi starp šīm tiesību normām un tajā izskatāmajai lietai piemērojamo valsts tiesisko regulējumu (spriedums, 2022. gada 5. maijs, *Universiteit Antwerpen* u.c., C-265/20, EU:C:2022:361, 24. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 37 Šis kumulatīvās prasības par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu ir skaidri ietvertas Tiesas Reglamenta 94. pantā. No tā it īpaši izriet, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāietver “to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem”.
- 38 Iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka tai ir jālemj par otrā lēmuma par sodu, kas par tiem pašiem nodarījumiem piemērots vienai un tai pašai personai saistībā ar *GSpG* 52. panta 1. punkta 1. apakšpunkta pirmā tiesiskā sastāva pārkāpumu, proti, par azartspēļu rīkošanu aizliegtu loteriju veidā, pēc tam, kad ir pabeigts pirmais kriminālprocess, kas pamatots ar *GSpG* 52. panta 1. punkta 1. apakšpunkta trešo tiesisko sastāvu, proti, par šādu azartspēļu nodošanu rīcībā, tiesiskumu. Tā paskaidroja, ka tādēļ tai rodas šaubas par *ne bis in idem* principa, kas nostiprināts Hartas 50. pantā un ko tā uzskata par piemērojamu, interpretāciju, jo saskaņā ar 2014. gada 30. aprīļa spriedumu *Pfleger* u.c. (C-390/12, EU:C:2014:281, 35. un 36. punkts), tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkots var radīt šķēršļus LESD 56. pantā garantētās pakalpojumu sniegšanas

brīvības istenošanai. Runājot par šī principa interpretāciju, iesniedzējtiesa it īpaši norādīja, ka, lai gan tā uzskata, ka principā pirmajā kriminālprocesā, kura laikā tika izmeklēti fakti, NK tika attaisnots un ka Hartas 50. pantā paredzētais dubultās sodīšanas aizliegums tiek piemērots neatkarīgi no šo faktu juridiskās kvalifikācijas, jo pirmajā lēmumā bija norādīts, ka attiecīgās spēles ir aizliegtas azartspēles, atbilde, kas jāsniedz uz uzdoto jautājumu, nešķiet tik acīmredzama, lai tā neatstātu nekādas šaubas.

- 39 Līdz ar to iesniedzējtiesa ir izklāstījusi iemeslus, kas tai likuši šaubīties par konkrētu Savienības tiesību normu interpretāciju un saikni, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.
- 40 Tātad lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālo jautājumu

- 41 Ar vienīgo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Hartas 50. pants, ciktāl tajā ir nostiprināts *ne bis in idem* princips, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka personai par valsts tiesību normas pārkāpumu tiek piemērots krimināltiesiska rakstura sods, kurš var radīt šķērslī pakalpojumu sniegšanas brīvības istenošanai LESD 56. panta izpratnē, ja attiecībā uz šo personu jau ir pieņemts tiesas nolēmums, kas ir kļuvis galīgs un kas pieņemts pēc lietas izskatīšanas mutvārdos un pierādījumu iegūšanas, un kā dēļ minētā persona ir tikusi attaisnota par citas šo tiesību aktu normas pārkāpumu saistībā ar tiem pašiem faktiem.
- 42 Hartas 50. pantā “Tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu” ir noteikts, ka “nevienu nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar tiesību aktiem Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu”.
- 43 Vispirms jānorāda, ka ar *ne bis in idem* principu ir aizliegts par tiem pašiem nodarījumiem to pašu personu kumulatīvi saukt pie – šī panta izpratnē – krimināltiesiska rakstura atbildības un piemērot krimināltiesiska rakstura sodus (spriedums, 2022. gada 22. marts, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Runājot par attiecīgo saukšanu pie atbildības un sodu krimināltiesiskā rakstura vērtējumu, no judikatūras izriet, ka šajā vērtējumā nozīme ir trim kritērijiem. Pirmais kritērijs ir attiecīgā pārkāpuma juridiskā kvalifikācija valsts tiesībās, otrais ir pats pārkāpuma veids, un trešais – soda, ko attiecīgajai personai varētu piespriest, smaguma pakāpe (spriedumi, 2023. gada 4. maijs, MV – 98, C-97/21, EU:C:2023:371, 38. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2023. gada 14. septembris, *Volkswagen Group Italia* un *Volkswagen Aktiengesellschaft*, C-27/22, [..],45. punkts).
- 45 Iesniedzējtiesai, ņemot vērā šos kritērijus, ir jāizvērtē, vai pamatlietā aplūkotai saukšanai pie atbildības un sodiem ir krimināltiesisks raksturs Hartas 50. panta izpratnē.
- 46 Šajā ziņā jāatgādina, ka Hartas 50. pantu piemēro ne tikai tai saukšanai pie atbildības un sodiem, kas nacionālajās tiesībās ir kvalificēti kā “krimināltiesiski”, bet arī – neatkarīgi no šādas kvalifikācijas iekšējās tiesībās – saukšanai pie atbildības un sodiem, par kuriem var uzskatīt, ka tiem ir krimināltiesisks raksturs, pamatojoties uz diviem citiem kritērijiem, kas minēti šī

sprieduma 44. punktā (spriedumi, 2023. gada 4. maijs, MV – 98, C-97/21, EU:C:2023:371, 41. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2023. gada 14. septembris, *Volkswagen Group Italia* un *Volkswagen Aktiengesellschaft*, C-27/22, [..], 48. punkts).

- 47 Tā kā iesniedzējtiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norāda, ka pamatlietā aplūkotajai saukšanai pie atbildības un sodiem ir krimināltiesisks raksturs Hartas 50. panta izpratnē saskaņā ar šī sprieduma 44. punktā atgādinātajiem kritērijiem, ir jāpārbauda, vai ir izpildīti principa *ne bis in idem* piemērošanas nosacījumi.
- 48 Proti, no judikatūras izriet, ka uz *ne bis in idem* principa piemērošanu ir attiecināms dubultnosacījums, proti, pirmkārt, ir jāpastāv iepriekšējam galīgam lēmumam (*bis* nosacījums) un, otrkārt, uz tiem pašiem faktiem ir jābūt attiecinātam iepriekšējam lēmumam un vēlākai saukšanai pie atbildības vai nolēmumiem (*idem* nosacījums) (spriedums, 2022. gada 22. marts, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 28. punkts).
- 49 Runājot par *bis* nosacījumu, lai noteiktu, vai tiesas nolēmums ir tāds, ar kuru ir pieņemts galīgs nolēmums attiecībā uz personu, it īpaši ir jāpārlicinās, ka šis nolēmums ir pieņemts pēc tam, kad lieta ir izskatīta pēc būtības (spriedums, 2021. gada 16. decembris, AB u.c. (Amnestijas atcelšana), C-203/20, EU:C:2021:1016, 56. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 50 Šo interpretāciju apstiprina, pirmkārt, Hartas 50. panta formulējums, jo jēdzieni “notiesāšana” un “attaisnošana”, uz kuriem ir atsauce šajā tiesību normā, noteikti nozīmē, ka ir tikusi izvērtēta attiecīgās personas kriminālatbildība un ka šajā ziņā ir pieņemts lēmums (spriedums, 2021. gada 16. decembris, AB u.c. (Amnestijas atcelšana), C-203/20, EU:C:2021:1016, 57. punkts).
- 51 Tā kā tas ir cieši saistīts ar *res judicata* principu, *ne bis in idem* principa mērķis ir garantēt tiesisko drošību un taisnīgumu, nodrošinot, ka tad, ja attiecīgā persona ir saukta pie atbildības un attiecīgajā gadījumā arī sodīta, šī persona var būt droša, ka tā netiks atkārtoti saukta pie atbildības par to pašu pārkāpumu (spriedums, 2022. gada 22. marts, *Nordzucker* u.c., C-151/20, EU:C:2022:203, 62. punkts).
- 52 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas konstatējumiem vispirms izriet, ka pirmais sods, kas NK piemērots par tiesību aktu azartspēļu jomā pārkāpumu, tika atcelts ar šīs tiesas 2018. gada 13. augusta nolēmumu, kurš ir stājies likumīgā spēkā un kurš tika pieņemts pēc lietas izskatīšanas mutvārdos un pierādījumu iegūšanas. Turpinājumā iesniedzējtiesa norādīja, ka pierādījumu savākšanas pasākumu rezultāti tai šajā nolēmumā ļāva secināt, ka NK kā uzņēmējs nav darījis pieejamas aizliegtas azartspēles *GSpG* 52. panta 1. punkta 1. apakšpunktā minētā trešā tiesiskā sastāva izpratnē un ka minētais nolēmums saskaņā ar valsts tiesībām rada attaisnojoša lēmuma sekas. Visbeidzot šī tiesa konstatēja, ka NK ir īstenojis šādas spēles šī 52. panta 1. punkta 1. apakšpunktā minētā pirmā tiesiska sastāva izpratnē, tomēr šajā ziņā neuzliekot sodu.
- 53 No iepriekšējā punktā norādītajiem elementiem izriet, ka pirmajā tiesvedībā tiesa pieņēma nolēmumu pēc lietas izskatīšanas pēc būtības un varēja lemt par apsūdzētās personas kriminālatbildību, kas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 54 Runājot par *idem* nosacījumu, saskaņā ar Tiesas judikatūru no Hartas 50. panta formulējuma izriet, ka ar to ir aizliegts vienu un to pašu personu tiesāt vai sodīt krimināllietā par vienu un to pašu pārkāpumu vairāk nekā vienu reizi (spriedums, 2022. gada 22. marts, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 31. punkts).

- 55 Šajā gadījumā nav strīda par to, ka abi attiecīgie kriminālprocesi attiecas uz vienu un to pašu personu, proti, NK.
- 56 Saskaņā ar Tiesas judikatūru atbilstošais kritērijs, pēc kura var tikt izvērtēts, vai ir noticis tas pats nodarījums, ir identisku faktisko apstākļu konstatēšana, ar to saprotot savstarpēji nešķiramu konkrētu apstākļu kopumu, uz kā pamata attiecīgā persona ar spēkā stājušos spriedumu ir attaisnota vai notiesāta Tādējādi ar Hartas 50. pantu ir aizliegts par identiskiem faktiem piemērot vairākus krimināltiesiska rakstura sodus, izmantojot dažādas šim mērķim domātas procedūras (spriedumi, 2018. gada 20. marts, *Garlsson Real Estate u.c.*, C-537/16, EU:C:2018:193, 37. punkts, kā arī 2021. gada 2. septembris, LG un MH (Pašlegalizācija), C-790/19, EU:C:2021:661, 78. punkts).
- 57 Lai noteiktu, vai šādu konkrētu apstākļu kopums pastāv, kompetentajai valsts tiesai ir jāizlemj, vai abu tiesvedību materiālie apstākļi ir tādu konkrētu apstākļu kopums, kuri savstarpēji ir nedalāmi saistīti laikā, vietā un pēc to priekšmeta (spriedums, 2021. gada 2. septembris, LG un MH (Pašlegalizācija), C-790/19, EU:C:2021:661, 79. punkts).
- 58 Turklāt, ņemot vērā šī sprieduma 56. punktā atgādināto judikatūru, *idem* nosacījums prasa, lai būtiskie fakti būtu identiski. Savukārt *ne bis in idem* princips nav piemērojams, ja attiecīgie fakti ir nevis identiski, bet tikai līdzīgi (spriedums, 2022. gada 22. marts, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 36. punkts).
- 59 Tiesa turklāt ir nospriedusi, ka faktu un aizsargāto interešu juridiskajai kvalifikācijai valsts tiesībās nav izšķirošas nozīmes, lai konstatētu, ka nodarījums ir tas pats, jo ar Hartas 50. pantu sniegtās aizsardzības tvērums nevar būt ne atšķirīgs dažādās dalībvalstīs (spriedumi, 2018. gada 20. marts, *Menci*, C-524/15, EU:C:2018:197, 36. punkts, kā arī 2021. gada 2. septembris, LG un MH (Pašlegalizācija), C-790/19, EU:C:2021:661, 80. punkts) ne, ja vien Savienības tiesībās nav noteikts citādi, atšķirties dažādās jomās (spriedums, 2022. gada 22. marts, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 35. punkts).
- 60 Iesniedzējtiesai, kurai vienīgajai ir kompetence lemt par faktiem, ir jānosaka, vai tajā izskatāmais strīds attiecas uz faktiem, kas ir identiski tiem, par kuriem ir pieņemts šī sprieduma 52. punktā minētais 2018. gada 13. augusta nolēmums.
- 61 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka tās ieskatā abi attiecīgie kriminālprocesi bija saistīti ar būtībā identisku būtisko faktu noskaidrošanu, it īpaši ņemot vērā to saikni laikā un telpā. Tādējādi no 2017. gada 29. decembrī veiktās pārbaudes NK piederošajā uzņēmumā izrietēja, ka tajā ir uzstādīti četri funkcionējoši azartspēļu automāti, lai gan to izmantošanai nebija izsniegta neviena licence. Šādā situācijā apstākļi, ka vispirms NK kā uzņēmējs tika apsūdzēts par pirmajā kriminālprocesā aizliegtu loteriju nodošanu rīcībā, pēc tam otrajā kriminālprocesā – par šādu loteriju rīkošanu, pamatojoties uz šī sprieduma 59. punktā minēto judikatūru, var tikt uzskatīts par tādu, kas neietekmē konstatējumu par “tā paša noziedzīgā nodarījuma” esamību.
- 62 Šajā kontekstā jānorāda, ka krimināltiesiska rakstura soda procedūras, kas balstīta uz tiem pašiem faktiem, turpināšana būtu Hartas 50. pantā nostiprināto pamattiesību ierobežojums.
- 63 Tomēr Hartas 50. pantā nostiprināto pamattiesību ierobežojums var tikt attaisnots, pamatojoties uz Hartas 52. panta 1. punktu (spriedums, 2022. gada 22. marts, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 64 Saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punkta pirmo teikumu visiem šajā hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Atbilstoši minētā punkta otrajam teikumam, ievērojot samērīguma principu, ierobežojumus šīm tiesībām un brīvībām drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējo interešu mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.
- 65 Šajā gadījumā, pirmkārt, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka abi Feldkirhas iecirkņa administratīvās iestādes uzsāktie procesi, kuru dēļ tika pieņemts 2018. gada 13. augusta nolēmums un 2018. gada 30. novembra nolēmums un saukšanas pie atbildības kumulēšana, bija paredzēti tiesību aktā.
- 66 Otrkārt, attiecībā uz Hartas 50. pantā nostiprināto pamattiesību būtības ievērošanu ir jāatgādina, ka iespēja kumulatīvi saukt pie atbildības un piemērot sodus atbilst Hartas 50. panta būtībai, ar nosacījumu, ka valsts tiesiskajā regulējumā nav ļauts saukt pie atbildības un sodīt par vieniem un tiem pašiem faktiem par to pašu pārkāpumu vai lai sasniegtu to pašu mērķi, bet ir paredzēta vienīgi iespēja kumulatīvi saukt pie atbildības un piemērot sodus saskaņā ar atšķirīgu tiesisko regulējumu (spriedums, 2022. gada 22. marts, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 43. punkts).
- 67 Abiem Feldkirhas iecirkņa administratīvās iestādes uzsāktajiem procesiem, kuru dēļ notika kumulatīva saukšana pie atbildības, bija viens un tas pats mērķis, proti, sodīt par nelikumīgu azartspēļu piedāvāšanu ar spēļu automātiem, un to pamatā ir viens un tas pats tiesiskais regulējums.
- 68 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Hartas 50. pants, ciktāl tajā ir nostiprināts *ne bis in idem* princips, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka personai par valsts tiesību normas pārkāpumu tiek piemērots krimināltiesiska rakstura sods, kurš var radīt šķērslī pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanai LESD 56. panta izpratnē, ja attiecībā uz šo personu jau ir pieņemts tiesas nolēmums, kas ir kļuvis galīgs un kas pieņemts pēc lietas izskatīšanas mutvārdos un pierādījumu iegūšanas, un kā dēļ minētā persona ir tikusi attaisnota par citas šo tiesību aktu normas pārkāpumu saistībā ar tiem pašiem faktiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 69 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pants, ciktāl tajā ir nostiprināts *ne bis in idem* princips, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka personai par valsts tiesību normas pārkāpumu tiek piemērots krimināltiesiska rakstura sods, kurš var radīt šķērslī pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanai LESD 56. panta izpratnē, ja attiecībā uz šo personu jau ir pieņemts tiesas nolēmums, kas ir kļuvis galīgs un kas pieņemts pēc lietas izskatīšanas mutvārdos un pierādījumu iegūšanas, un kā dēļ minētā persona ir tikusi attaisnota par citas šo tiesību aktu normas pārkāpumu saistībā ar tiem pašiem faktiem.

[Paraksti]